

STANOVISKO VLÁDY

k návrhu poslanců Václava Klause, Petra Fialy, Zbyňka Stanjury a dalších na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 101/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 102)

Vláda na své schůzi dne 21. března 2018 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 101/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zaujala k němu **nesouhlasné** stanovisko, a to zejména z těchto důvodů:

1. Reforma financování regionálního školství obsažená v zákoně č. 101/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, představuje předpoklad pro spravedlivější přerozdělení prostředků státního rozpočtu jednotlivým školám a školským zařízením. Přínos nové právní úpravy spočívá zejména ve vyšší míře respektování specifík vzdělávacích institucí v jednotlivých krajích a respektování objektivní potřeby nepedagogické práce v konkrétní škole, ale i ve spravedlivějším zacílení prostředků na platy v rámci pedagogické práce.
2. Současný systém financování neumožňuje dostatečným způsobem ovlivňovat konkrétní parametry regionálního školství a stát proto postrádá jeden z klíčových nástrojů pro realizaci svých priorit v této oblasti. Republikové normativy se stanovují jako výše relevantních výdajů připadajících na vzdělávání a školské služby pro jedno dítě, žáka nebo studenta příslušné věkové kategorie. V praxi tak tyto normativy vůbec nepředstavují částky, které má konkrétní právnická osoba vykonávající činnost školy nebo školského zařízení obdržet, ale jedná se pouze o nástroj rozpisu příslušných finančních prostředků státního rozpočtu mezi jednotlivé kraje. Krajské normativy stanovované krajským úřadem v přenesené působnosti posléze představují výši výdajů, a to vždy na konkrétní jednotku výkonu. V praxi se ukazuje, že tato právní regulace je příliš volná a umožňuje krajským úřadům stanovit krajské normativy s výraznými mezikrajovými odchylkami pro obdobné jednotky výkonu (např. pro 1 žáka obdobně velké základní školy či stejného oboru

vzdělání střední školy). Uvedený problém, který byl hlavním důvodem předložení návrhu reformy financování regionálního školství schválené v roce 2017, přetrvává, a proto podle názoru vlády není namístě uvažovat o dlouhodobém odložení již přijatých změn způsobu financování regionálního školství, jak to navrhuje předkladatelé návrhu zákona.

3. Rizika vyplývající z dlouhodobého zachování současného způsobu normativního financování vzdělávání v mateřských, základních a středních školách, konzervatořích a školních družinách zřizovaných územními samosprávnými celky spočívají podle názoru vlády především ve snižování kvality a rozsahu vzdělávání za účelem dosažení optimalizace v oblasti odměňování zaměstnanců škol a školských zařízení. V oblasti středního vzdělávání vede stávající model financování často k přijímání žáků, kteří na daný obor nemusejí mít studijní předpoklady nebo obor dokonce nedostudují, což vede ke snižování kvality vzdělávání a také k neefektivnímu vynakládání prostředků státního rozpočtu. V tomto systému financování také nelze s potřebnou efektivitou realizovat opatření směřující k podpoře zaměstnanců škol v oblasti jejich odměňování.
4. Vláda dále upozorňuje, že předloženým návrhem zákona je odsouvána účinnost i těch ustanovení zákona č. 101/2017 Sb., která nesouvisejí přímo se změnami v oblasti financování regionálního školství, a naopak se návrh nijak nedotýká přechodného ustanovení uvedeného v čl. II bodě 1 zákona č. 101/2017 Sb., z něhož vyplývá, že školy a školská zařízení jsou podle dosavadních pravidel financovány do 31. prosince 2018. Důvodová zpráva k předloženému návrhu zákona také neobsahuje žádné konkrétnější zdůvodnění navrhovaného desetiletého odkladu účinnosti nového systému financování regionálního školství kromě neurčité zmínky, že cílem odkladu by bylo vyvolání vážné odborné a politické debaty na toto téma.